

Teresa Lancholc

"Piotr Rojzjusz w opiniach współczesnych i potomnych", Tomasz Fijałkowski, Łódź 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 174

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) FIJAŁKOWSKI Tomasz: Piotr Rojzjusz w opiniach współczesnych i potomnych. Łódź 1972, s. 10, nrb. 2. Łódzkie Towarzystwo Naukowe. Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Naukowych. R. 26, z. 5, zł 2,-

Artykuł ukazuje postać Pedra Ruiza de Moroz (Piotra Rojzjusza), Hiszpana przybyłego na stałe do Polski na przełomie lat 1541/1542, towarzysza zabaw m.in. Kochanowskiego, prawnika i poety (zmarł w 1571 r.). Jego "Decisiones Lithuanicas", propagujące prawo rzymskie, wywołały atak Orzechowskiego, prawdopodobnie jednak nie wywarły wpływu na świadomość prawną społeczeństwa. Wiersze cenione przez współczesnych oraz zaangażowanie Rojzjusza w sprawy polityczne i religijne sprzyjały tworzeniu się legendy o doktorze Hiszpanie. Natomiast od XVII w. życie i dzieła Rojzjusza uległy prawie zupełnemu zapomnieniu, mimo jego czynnego udziału w życiu kulturalnym szesnastowiecznej Polski.

BP/47/53

T.L.

(II) KUCHARCZYK Zbigniew: Wizerunki niepospolitych niewiast staropolskich XVI-XVIII wieku. Łódź 1972 Wyd. Łódzkie, s. 462, nrb. 2, ilustr., zł 42,-

Założeniem autora było ukazanie, w oparciu o dokumenty historyczne, kilkunastu - wybranych - niepospolitych, jego zdaniem, kobiet staropolskich, przypomnienie ich sylwetek, a przede wszystkim roli, jaką odegrały w kształtowaniu się wielu procesów obyczajowych w Polsce XVI-XVIII wieku. Według wyrażonej we wstępie opinii autora, pomijanie przez historyków postaci żon, córek czy kochanek wybitnych mężów stanu, i wpływu, nieraz decydującego, jaki one wywierały na życie i postępowanie "swoich" mężczyzn, deformuje, zubaża i zniekształca obraz naszej kultury i obraz życia codziennego w dawnej Polsce. Wśród 18 kobiet, których charakter, życie i działalność przypomina książka Kucharczyka, znalazły się m.in. Barbara Radziwiłłówna, królowa Ludwika Maria, Anna Dorota Chrzastowska, Elżbieta Drużbacka, Helena Radziwiłłowa, Izabela Czartoryska.

BP/47/54

A.P.